

महाराष्ट्राचे सर्वसाधारण रहिवासी असलेल्या अनुसूचित जाती (तकमीदीसह), विमुक्त जाती व भटक्या जमाती तथा इतर मागासवर्गीयांना त्यांच्या वडिलांच्या जातीच्या प्रमाणपत्राच्या माध्यामावर जातीचे प्रमाणपत्र देणे.

महाराष्ट्र शासन

समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व पर्यटन विभाग

शासन निर्णय क्रमांक सीबीसी-१०८५/२६३०४/(२१९९)/बीसीडब्ल्यू-५

मंडाळय विस्तार भवन, मुंबई ४०० ०३२, दिनांक ६ ऑक्टोबर १९८६

जाणा :

- (१) शासन परिपत्रक, शिक्षण व समाजकल्याण विभाग, क्रमांक सीबीसी-१४६२-एम, दिनांक १ ऑक्टोबर १९६२.
- (२) शासन निर्णय, समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व पर्यटन विभाग, क्रमांक सीबीसी-१०७९/५०८७६/का. ५, दिनांक २१ मार्च १९७९.
- (३) शासन निर्णय, समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व पर्यटन विभाग, क्रमांक सीबीसी-१०८३/३०४८०/(१२५४)/बीसीडब्ल्यू-५, दिनांक १७ ऑक्टोबर १९८५.
- (४) शासन निर्णय, समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व पर्यटन विभाग, क्रमांक सीबीसी-१०८४/५४५७७/(१८१३)/बीसीडब्ल्यू-५, दिनांक १ नोव्हेंबर १९८५.
- (५) शासन निर्णय, समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व पर्यटन विभाग, क्रमांक सीबीसी-१०८४/७४९३२/(२०८३)/बीसीडब्ल्यू-५, दिनांक ५ डिसेंबर १९८५.
- (६) शासन निर्णय, समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व पर्यटन विभाग, क्रमांक सीबीसी-१०८२/मु.ओ. ५६२/(१८७३)/बीसीडब्ल्यू-५, दिनांक २७ डिसेंबर १९८५.
- (७) शासन परिपत्रक, समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व पर्यटन विभाग, क्रमांक सीबीसी-१६८४/गोप. ५९२/(१९९९)/बीसीडब्ल्यू-५, दिनांक १९ फेब्रुवारी १९८६.
- (८) शासन परिपत्रक, समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व पर्यटन विभाग, क्रमांक सीबीसी-१५८४/७१७५१/(२२९७)/बीसीडब्ल्यू-५, दिनांक १८ एप्रिल १९८६.
- (९) समाजकल्याण मंडाळय, भारत सरकार, नवी दिल्ली, याचे दिनांक १२ जून १९८६ चे तथा ३१ जुलै १९८६ चे पत्र क्रमांक बीसी-१६०९४/१/८२-एसडी अँड बीसीबी-९.

शासन निर्णय—धर नमुद केलेल्या दिनांक २१ मार्च १९७९ च्या शासन निर्णयाव्यये महाराष्ट्रातील अनुसूचित जाती, विमुक्त जाती व भटक्या जमाती तथा इतर मागासवर्गीयांना जातीची प्रमाणपत्रे देण्याची कार्यपद्धती निर्धारित करण्यात आलेली असून ही कार्यपद्धती केंद्र शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या सूचना/आदेशांवर आधारित आहे. या पद्धतीनुसार, दिनांक १८ एप्रिल १९८६ च्या धर नमुद केलेल्या परिपत्रकाच्या परिच्छेद ६ मध्ये तथा परिच्छेद ८ मधील सूचना क्रमांक ५ मध्ये स्पष्ट केलेल्याप्रमाणे दिनांक २२ मार्च १९७७ च्या परिच्छेद ६ मध्ये तथा परिच्छेद ८ मधील सूचना क्रमांक ५ नुसार तथा दिनांक २१ मार्च १९७९ व १ नोव्हेंबर १९८५ च्या शासन निर्णयाव्यये निर्गमित करण्यात आलेल्या सूचना क्रमांक १४ नुसार, संबंधित घटना आदेशाच्या/शासकीय आदेशाच्या तारखेस अर्जदाराचे किंवा अर्जदाराचा जन्म घटना आदेशाच्या/शासकीय आदेशाच्या तारखेनंतर झाला असेल तर त्याच्या वडिलांचे कायम वास्तव्य ज्या ठिकाणी होते त्याच वडिलांनी संबंधित असलेल्या अधिकारी त्या अर्जदारास जातीचे प्रमाणपत्र देण्यास सक्षम आहे. एका जिल्ह्याचा अधिकारी दुसऱ्या जिल्ह्याच्या ज्येष्ठता आतीचे प्रमाणपत्र देण्यास सक्षम नाही.

२. तथापि एका राज्यातून दुसऱ्या राज्यात नोकरी, शिक्षण वगैरेकरिता स्थलांतरित होणाऱ्या अनुसूचित जातीच्या व्यक्तींना ती ज्या राज्यात स्थलांतरित झाली असेल त्या राज्यात जातीची प्रमाणपत्रे मिळत नाहीत, ही स्थलांतरितांची अवघड दूर करण्याकरिता केंद्र शासनाने त्यांच्या दिनांक २२ मार्च १९७७ च्या पत्रातील परिच्छेद ३ मधील सूचनेत अंशतः बदल करून १८ नोव्हेंबर १९८२, ६ ऑगस्ट १९८४ व २२ फेब्रुवारी १९८५ च्या पत्रांमध्ये एका राज्यातून दुसऱ्या राज्यात स्थलांतरित झालेल्यांना, त्यांच्या वडिलांना त्यांच्या मूळ राज्यातील पत्रांमध्ये एका राज्यातून दुसऱ्या राज्यात स्थलांतरित झालेल्यांना जातीची प्रमाणपत्रे देण्याची सक्षमता उपलब्ध करून दिली. त्याच आधारावर एका जिल्ह्यातून दुसऱ्या जिल्ह्यात नोकरी, शिक्षण वगैरेनिमित्त स्थलांतरित होणाऱ्या व्यक्तींना ते ज्या जिल्ह्यात स्थलांतरित झाले असतील त्या जिल्ह्यात जातीचे प्रमाणपत्र देता येईल/मिळू शकेल अशा दृष्टीने केंद्र शासनाने त्यांच्या सूचनांमध्ये बदल करवा अशी केंद्र शासनात निर्गमित करण्यात आली होती. अशा दृष्टीने केंद्र शासनाने त्यांच्या दिनांक १२ जून १९८६ तथा ३१ जुलै १९८६ च्या धर नमुद केलेल्या पत्रांमध्ये केंद्र शासनाने त्यांच्या दिनांक १२ जून १९८६ तथा ३१ जुलै १९८६ च्या धर नमुद केलेल्या पत्रांमध्ये केंद्र शासनाच्या दिनांक २२ फेब्रुवारी १९८५ च्या पत्राच्या हस्ताक्षर देऊन असे बळीकले की, एका जिल्ह्यातून दुसऱ्या जिल्ह्यात शिक्षण, नोकरी वगैरेनिमित्त स्थलांतरित होणाऱ्या अनुसूचित जातीच्या व्यक्तीस त्या राज्याच्या ज्येष्ठता आतीचे प्रमाणपत्र देण्यास सक्षम अधिकार्याकडून जातीचे प्रमाणपत्र घ्यावे अशीच दुसऱ्या राज्यात असे की, असे

अनुसूचित जातीच्या व्यक्तींचे सर्वसाधारण रहिवासाचे ठिकाण खेडबधन असलेल्या शेतात असले आणि ती व्यक्ती त्याच राज्याच्या दुसऱ्या जिल्ह्यात नोकरी, शिक्षण वगैरेनिमित्त स्थलांतरित होत असले तर त्या व्यक्तीला त्याच्या मूळ जिल्ह्यातून जातीचे प्रमाणपत्र जाणवे लागेल. परंतु त्या व्यक्तीने, त्याच्या वडिलांच्या सर्वसाधारण रहिवासा असलेल्या जिल्ह्याच्या सक्षम अधिकाऱ्याकडून त्याच्या वडिलांस मिळालेले जातीचे प्रमाणपत्र सादर केल्यास, त्या व्यक्तीला ती ज्या जिल्ह्यात स्थलांतरित झाली असेल त्या जिल्ह्याच्या अधिकाऱ्याकडून प्रमाणपत्र घेता येईल.

३. त्यास अनुसूचित दिनांक १ ऑक्टोबर १९६२, २१ मार्च १९७१, १ नोव्हेंबर १९८५ व १८ एप्रिल १९८६ च्या शासन परिपत्रकां/शासन निर्णयान्वये निर्गमित करण्यात आलेल्या आवेधात अंशतः बदल करून शासन असे जावेना येत आहे की, सक्षम अधिकाऱ्यांनी राज्याच्या दुसऱ्या जिल्ह्याचे सर्वसाधारण रहिवासी असलेल्या परंतु त्यांच्या कार्यक्षेत्रात नोकरी, शिक्षण वगैरेनिमित्त स्थलांतरित झालेल्या अनुसूचित जाती, नवबौद्ध, विद्युक्त जाती व भटक्या अमाती तपासून इतर मागासवर्गीय व्यक्तींना, त्यांच्या मूळ सर्वसाधारण रहिवासाच्या ठिकाणाच्या सक्षम अधिकाऱ्यांनी त्यांच्या वडिलांना दिलेल्या जातीच्या प्रमाणपत्राच्या आधारावर, निर्धारित नमुन्यात, जातीचे प्रमाणपत्र जावे आणि त्या प्रमाणपत्रात, प्रमाणपत्र वडिलांच्या प्रमाणपत्राच्या आधारावर देण्यात आले असल्याचा स्पष्ट उल्लेख करावा. त्याचप्रमाणे प्रमाणपत्राच्या नमुन्यात अर्जदारांच्या वडिलांचे सर्वसाधारण रहिवासाचे ठिकाण स्पष्ट करावे. शासन असेही स्पष्ट करीत आहे की, ज्या व्यक्तींना त्यांच्या वडिलांना त्यांच्या मूळ रहिवासाच्या ठिकाणाच्या सक्षम अधिकाऱ्यांनी दिलेले प्रमाणपत्र सादर करता येत नाही अशा व्यक्तींना त्यांच्या मूळ ठिकाणाच्या सक्षम अधिकाऱ्याकडून जातीचे प्रमाणपत्र घ्यावे लागेल.

४. या संदर्भात असेही स्पष्ट करण्यात येते की, अर्जदारांनी सादर केलेले वडिलांचे प्रमाणपत्र अनुसूचित जातीचे असेल परंतु अर्जदारांच्या कागदपत्री 'नवबौद्ध' किंवा 'अनुसूचित जातीमधून द्विरचन घर्मात घर्मातस्थित' असे नमूद झालेले आणि त्या अर्जदारांचे अनुसूचित जातीचे प्रमाणपत्र मिळाले यासाठी अर्ज केला असेल तर त्या अर्जदारांचे वैध शासनाच्या दिनांक २ मे १९७१ च्या परिपत्रक क्रमांक ३५/१/७२/आरयू/एससीटी-५ नुसार आवश्यक बाबींची पूर्तता केल्याशिवाय, त्यास अनुसूचित जातीचे प्रमाणपत्र देता देणार नाही जो अर्जदार ह्या आवश्यक बाबींची पूर्तता करणार नाही अशा अर्जदारास त्याच्या स्वतःच्या कागदपत्राच्या आधारावर दिनांक १ ऑक्टोबर १९६२ च्या शासन परिपत्रकान्वये निर्धारित करण्यात आलेल्या नमुन्यात 'नवबौद्ध' म्हणून किंवा दिनांक १९ फेब्रुवारी १९८६ च्या परिपत्रकान्वये निर्धारित केलेल्या नमुन्यात 'इतर मागासवर्गीय' म्हणून प्रमाणपत्र देता येईल.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आवेधानुसार व नावाने,

(सही) ज. ड. बेंसारकार,
सहायक सचिव.